

בארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי

Reviewed work(s):

Source: *Zion* / ציון, Vol. (תשל"ז), חוברת א - ב, pp. 123-127

Published by: [Historical Society of Israel/](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/70060211>

Accessed: 26/11/2011 11:48

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Historical Society of Israel/ is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Zion* /.

<http://www.jstor.org>

בארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי

ביום כ"ח באייר תשל"ז (16 במאי 1977), נפטר באופן פתאומי הפרופ' ח"ה בן-ששון ז"ל, חבר מועצת המנהלים של הארכיון המרכזי. ההיסטוריון הנודע פרופ' בן-ששון היה נציג האוניברסיטה העברית במועצה מאז שנת 1974. הוא גילה עניין רב בעבודת הארכיון ונרתם בכל מרצו להרחבת פעולותיו ולביסוסן. עם פטירתו אבד הארכיון אישיות דינאמית ותומך נלהב. יהא זכרו ברוך!

משרד החינוך והתרבות — המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח בחינוך ובתרבות — הגיע לידי הסכם עם הארכיון המרכזי בדבר הרחבת איסוף החומר הארכיוני המקורי בנושא זה ובדבר הדרכת מורים, אנשי חינוך ותלמידי בתי-ספר תיכוניים בתחום מורשת יהדות המזרח. במסגרת המפעל התחילו לבקר בזמן האחרון קבוצות תלמידים עם מוריהם וקבלו הדרכה מלווה בתצוגה של תעודות מגנזי הארכיון.

להלן יציין חלק מן החומר שהגיע לארכיון בתקופה שבין החודשים אפריל 1976 ומרץ 1977:

אוסטריה

מן הארכיון הממשלתי באינסברוק נתקבלו רגסטים של תעודות לתולדות היהודים בגרמניה ואוסטריה, 1338—1521. — הארכיון של הרוזנים ואלדבורג-צייל בתוהנאמס מסר צילומי קסרוקס של תעודות ורשימת התיקים לתולדות היהודים בהונגריה, 1617—1806. — מן הארכיון של אוסטריה התחתית בווינה נתקבלו צילומי קסרוקס של מסמכים המתייחסים למעמדם האזרחי של היהודים באוסטריה, 1852—1855, רגסטים של תעודות לתולדות היהודים באוסטריה התחתית, 1314—1428 וכן בהיליגנברג, 1360—1425. — נרכשו 235 צילומים של מצבות בבית הקברות בקיטזה (קיצע), בורגנלאנד, מהמאות ה"ז—הכ'. — מארכיון העיר לינץ נתקבלה רשימה של תעודות הנוגעות ליהודי העיר, 1335—1428.

אורוגוואי

נתקבל חומר ארכיוני מבית הספר היהודי "עבריה" ומבית הספר "שלום עליכם" במונטבידאו, 1969—1972.

איטליה

גב' ר' וייס, טריאסטה, מסרה תעודות הנוגעות ל"דלאסם" (ארגון לעזרת מהגרים יהודיים) בפרינצה, 1945. — תיקים מהסדרה 'נאציונה איוראליטיקה' צולמו בארכיון המדינה בפרינצה, 1620—1776. — כמו כן נתקבלו רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים בגרדיסקה, 1578—1773, מארכיון המדינה בגוריציה; — רגסטים וצילומים של תעודות מארכיון המדינה בלוקה, 1342—1495; — רגסטים של תעודות מספרי הנוטריונים של נוסו שבארכיון המדינה בסירקוזה, 1461—1491; — רגסטים של תעודות מארכיון המדינה בסיינה, 1355—1780; — רשימת תעודות וצילומי-מיקרו מארכיון המדינה בפאדובה, מאות ט"ז—י"ח; — רגסטים של תעודות מארכיון המדינה בפיוזה, 1418—1427; — רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים בפיוזה, מארכיון המדינה בפרינצה 1404—1494; — רגסטים של תעודות מספרי הנוטריונים בארכיון המדינה בפאלרמו, 1412—1468.

אלג'יריה

הרב רוש, ירושלים, מסר העתק בדפוס מן הפרוטוקולים של דינוי ועידת יהודי אלג'יריה שהתקיימה בחודש מרץ 1958, וכן כתובה מלמסן, 1935. — נתקבלו מכתבים אל הרבנות והקונסיסטוריה שבקונסטנטיין, ביניהם מוועד העדה המערבית בירושלים, 1870—1912.

ארץ ישראל

נרכש פנקס השד"ר יצחק אשכנזי מירושלים ובו רשימות התורמים ותרומותיהם לכוללות

ירושלים, בעיקר מאלג'יריה, 1904–1908. — גרכשו שני פנקסים של רפאל יאושע כהן, שד"ר "כוללות הספרדים" לתוניסיה, אלג'יריה ומרוקו 1888/89, 1911–1914. — גרכשו הפנקסים של השד"ר יהודה אשכנזי לקהילות אלג'יריה ושל השד"ר ר' אליהו משה פאניו'ל לקהילות תוניסיה, 1892–1908. — נתקבלו רשימות של חומר ארכיוני שברשות "ועד העדה הספרדית", ירושלים. — הרב א' לסרי, ירושלים, מוסר חומר, בערבית וצרפתית, של רבה הראשי של אלג'יריה, הרב א' בלוד, לבתי הכנסת במדינה, הקורא לתמוך ברב שלמה אליאך לצורך קניית מכונה לייצור קרח בירושלים, 1904.

ברזיל

נתקבלו תיקי התכתבות של "איחוד הבונים" בפורטו אליגרה, 1967–1975.

גרמניה

מר א' קסטנבאום, לונדון, מסר לארכיון, בהתאם לצוואת חותנו, ד"ר רפאל לרנר, שני פנקסים חשובים השייכים לארכיון קהילה אה"ו (אלטונה-המבורג-ואנדסבק): א) פנקס הנדבות למען ארץ ישראל, תמ"ו–תקס"ה, ובו התחייבויות חברי הקהילה לתמיכה ביישוב היהודי בירושלים, חברון, צפת וטבריה וכן אישורי השד"רים על הכספים ששולמו להם; ב) פנקס הרישומים של נאמן הקהילה על חתונות ותנאים ראשונים ואחרונים, תקמ"ו–תקנ"ג. — הארכיון רכש פנקס של "חברת חמ"ד" לעזרה הדדית ורפואית באלטונה, תקצ"ג–תרכ"ז. — ד"ר ב' יעקבזון, פתח-תקוה, מסר לארכיון צילום של אישור על ביטוח ביהכ"נ הספרדי באלטונה, 1838. — קהילת דארמשטאט ניאותה להעביר, באמצעות הארכיון הממשלתי בדארמשטאט, 121 תיקים, מן השנים 1819–1941, שנתגלו לפני שנים מספר והמהווים חלק מארכיון הקהילה השמור בארכיון המרכזי. — גב' הלגה באהמה, גויס, מסרה ספר הזכרת נשמות של קהילת האם בווסטפליה. הפנקס ניווק קשה ע"י רטיבות ויידרשו מאמצים גדולים לשקמו. עד אז אין אפשרות להשתמש בו. — גב' ה' גבנצאל, ירושלים, מסרה כפקדון פנקס מוהל של משה בן יונה גוטמן מאטינגן, 1814–1869 ושל נכדו נפתלי הירש הרמן גוטמן משטוטגארט, 1892–1905. — הארכיון רכש את ספר הזכרת נשמות של החברה קדישא בקהילת שנייטאך, תקצ"ג–תקפ"ד. — תמציתו של הפנקס, המכיל 19 דפי קלף, פורסמה ע"י מ' ויינברג בספרו על תולדות היהודים בפפאלץ העילית, ח"ג, 1909.

סקר וצילום

במסגרת הסקר והצילום בארכיוני גרמניה נתקבלו הרשימות, הרגסטים וצילומי-המיקרו דלהלן: מן הארכיון הממשלתי בנויבורג ע"ג דאנובה — רשימת התיקים לתולדות היהודים בעיר אוגסבורג, 1697–1901; — מן הארכיון הממשלתי בקארלסרוה — רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודי באדן, 1368–1572, וצילומי-מיקרו של תעודות ותיקים מן השנים 1330–1732; — מן הארכיון הממשלתי שבעיר אמברג — צילומי-מיקרו של תעודות הנוגעות ליהודי באמברג, 1371–1672; — מן הארכיון הממשלתי בזיגמארינגן — רשימה של תיקי ארכיון הגנסיכים טורן-אונד-טאקסיס בנוגע ליהודי בוכאו, 1267–1877; — מן הארכיון של העיר בראונשווייג — צילומים של תעודות הנוגעות ליהודי העיר, 1351–1360; — מן הארכיון הממשלתי בהאמבורג — צילומי-מיקרו של תיקים הנוגעים ליהודי העיר, 1889–1931; — מן הארכיון הממשלתי בזיגמארינגן — רשימה, 1516–1915, ורגסטים, 1495–1805, של תעודות הנוגעות ליהודים בהונג-צולרן (הכינגן והייגרלוך); — מן הארכיון הממשלתי במאראבורג — חמישה משלוחים של רגסטים וצילומי-מיקרו של תעודות הנוגעות ליהודים בהסן, 1355–1600; — מן המשרד המייעץ לטיפול בארכיונים בדארמשטאט — רשימות של חומר לתולדות היהודים בוויפרס-היים ובבאבנהאוזן, 1646–1938; — מן הארכיונים הממשלתיים בזיגמארינגן ושטוטגארט — רשימות של תעודות ושל תיקים ורגסטים של תעודות הנוגעים ליהודים בוויטמברג, 1521–1950; — מן הארכיון הממשלתי בדיסלדורף — רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים בווסטפאליה, 1350–1600; — מן הארכיון הממשלתי בקובלנץ — ששה משלוחים של רגסטים

וצילומי-מיקרו של תעודות הנוגעות ליהודים במדינת טרייר, 1342–1592;— רשימה של חומר לתולדות היהודים בארכיון העיר ייליך, 1647–1779;— מן הארכיון הממשלתי בוויירצבורג נתקבלו רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים במדינת מיינץ, 1398–1401 וכן 3400 צילומי-מיקרו של תיקים ותעודות הנוגעות ליהודי גליץ אשאפנבורג של מדינת מיינץ, 1345–1810 ומן הארכיון הממשלתי בוויסבאדן — 5200 צילומי-מיקרו של חומר מן התקופה 1563–1877;— מארכיון העיר מינדן — רשימה של תעודות ורגסטים הנוגעים ליהודי העיר, 1403–1690;— מן הארכיון הממשלתי במינכן — צילומי-מיקרו ורגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים באזור ממינגן, 1360–1536;— מן הארכיון הממשלתי במינסטר — רגסטים של תעודות הנוגעות ליהודים בנורדיין-ווסטפאליה, 1350–1594;— מן הארכיון הממשלתי בהאנובר — רשימת מקורות, רגסטים וצילומי-מיקרו של תעודות לתולדות היהודים בסאקסוניה התחתית (האמלן, הילדסהיים, האנובר, הארבורג), 1277–1773, וכן צילום הרפרטוריום של המקורות לתולדות היהודים במדינה זו;— מן הארכיון הממשלתי של נויבורג ע"נ דאנובה — רגסטים של תעודות לתולדות היהודים בפפאלץ-נויבורג, 1450–1894;— באמצעות ד"ר א' בייך, ירושלים, נתקבלה רשימה של החומר בעל עניין יהודי בעזבונו השמורים בארכיון הפדרלי בקובלנץ;— מארכיון העיר קלן — רגסטים של תעודות לתולדות היהודים 1360–1515;— מארכיון העיר ראוונסבורג — רשימה ורגסטים של תעודות, 1324–1441;— מן הארכיון הממשלתי במינכן — ארבעה משלוחים של רגסטים וצילומי-מיקרו של תעודות לתולדות היהודים ברגנסבורג, 1322–1553;— מן הארכיון הממשלתי בנויבורג ע"נ דאנובה — צילומי-מיקרו של תעודות לתולדות היהודים בשוואביה (איכנהאוזן, ויטנהאוזן, בורגאו), 1532–1756, וכן רשימת פנקסי רישום העיסקות של יהודים עם נוצרים באזור זה, 1632–1818;— סיכום הידיעות על היהודים עד המאה הי"ז מן הארכיון הממשלתי בשטאדה.

הולנד

באמצעות המכון לחקר יהדות הולנד, ירושלים, נתקבלו שני משלוחים של צילומי-מיקרו מתיקי "הוועדה הראשית לענייני היהודים", 1818–1852, השמורים בארכיון הממשלתי המרכזי בהאג (כ-80,000 צילומים);— מן "הקרן להחזקת בתי קברות יהודיים היסטוריים בהולנד" נתקבלו 250 צילומים של מצבות בבית הקברות הספרדי של אמסטרדם באודרקרק. — ארכיון העיר רוטרדם שלח אינוונטאר מפורט של ארכיון הקהילה, 1737–1971.

יוגוסלביה

מאגוד הקהילות היהודיות של יוגוסלביה נתקבל צילום הכרטסת של מוצגי המוזיאון היתודי ההיסטורי בבלגרד.

יוון

ממשדך ההגנה הצרפתי, פאריס, נתקבלה רשימה של סרטים וצילומים על הקהילה היהודית בסאלוניקי במלחמת העולם הראשונה.

מצרים

מר דוד טולידנו, רמת-שרת, מסר לארכיון מכתב מבית הדין בקהיר לרבני ירושלים בעניין היתר עגונה, 1911. — נתקבלה חוברת על בית הכנסת בן-עזרא בקהיר העתיקה, 1954. — רבנות העדה הקראית באשדוד מסרה להגדלה נגטיבים של פנקסי מרשם אירוסין ונישואין של הקהילה הקראית בקהיר.

מרוקו

הרב אברהם לסרי, ירושלים, מסר מכתב של הרב שאול אבן-דנאן, רבה הראשי של מרוקו, לרב קהילת מידלת, המודיעו על החלטות מועצת הרבנות במרוקו, 1951, וכן כתובה מספרו,

1816. — נרכשו 110 שטרות, איגרות, מעשי ב"ד וכיו"ב, הקשורים בפעילות הרבנים ממשפחת לעסרי בקהילת קצר-אסוק, 1772–1972. — מר מתתיהו כץ, ירושלים, מסר התחייבות של ועד קהילת תאזה לתמוך בקהילת המערביים בירושלים, 1891, ובה פרטים חשובים על ארגון הקהילה בעיר זו.

סוריה

מר מתתיהו כץ, ירושלים, מסר שטר מכירת קרקע של מרדכי חבובה לרב משה עבאדי ובו פרטים חשובים על "רחוב היהודים" בדמשק, 1812.

ספרד

מר חוזה ראמון מאגדאלנה, ברצלונה, מסר לארכיון את החומר המפורט להלן: רשימות וצילומים מתוך הפרוטוקולים של מועצת העיר קאסטיון דה לה פלנה, 1383–1470, השמורים בארכיון העירוני, רגסטרים וצילומים לתולדות היהודים בבוריאנה (מלכות ואלנסיה), 1267–1481 ורגסטרים של תעודות לתולדות היהודים במורלה (מלכות ואלנסיה), 1263–1391 — מתוך אותו ארכיון ומארכיון המלוכה בוואלנסיה והספריה של קאטלוניה בברצלונה; מארכיון הכתר של אראגון בברצלונה — צילומים של תעודות לתולדות יהודי אראגון, קאטלוניה, ואלנסיה, ברצלונה, תרונה ומיורקה 1325–1419.

עיראק

נתקבל דו"ח של הוועדה לבתי הספר היהודיים בבגדאד על מצב בתי הספר, 1930 (דפוס).

פולין

הארכיון רכש את "פנקס החברה קדישא דק"ק ווילעהן" (פילהנה), תק"ז–תקצ"ח, המכיל קפ"ב דפים. — ד"ר ב' יעקבזון, פתח-תקוה, מסר כרוז מטעם "מועצת העם היהודית" ליהודי מחוז פוזנא בקשר לאסיפה הלאומית בגרמניה, 1918, וכן צילומי תעודות לתולדות קהילת גניזן, 1858–1900.

פורטוגל

מר איסר שטיינהרט, קרית אונו, מסר לארכיון את ספר הפרוטוקולים של קהילת בראגאנצה, 1937, וכן חלק מארכיון קהילת "מקור חיים" בפורטו מן השנים 1927–1941, המכיל חומר על ענייני תפילה, ביה"ס "אשת חייל", ביהכ"ב "שערי תקווה", החברה קדישא, חברת "הפועלים", רשימות של אנוסים לשעבר וחומר על ייסוד בית מדרש. כל החומר, הן של בראגאנצה והן של פורטו, מתייחס לקהילות אנוסים שחזרו ליהדות כתוצאה מפעולתו של הקפיטן בארוס באסטו. — מהארכיון הלאומי טורי דו טומבו, ליסבון, נתקבלו רגסטרים וצילומי-מיקרו של תעודות מתוך פנקסי הקנצלריה של המלך מנואל הראשון, 1483–1508, וכן צילומי-מיקרו של 211 משפטי אינקוויזיציה בקואימברה, 1620–1638, (כ-31,000 צילומים).

פומה

נתקבל חומר ארכיוני מבית הספר היהודי ע"ש אלברט איינשטיין בפומה, 1960–1973.

פרו

הרב קלאודיו קייזר, לימה, מסר לשליח הארכיון, מר מ' נס-אל, ספר פרוטוקולים, 1938, תיקי התכתבות, 74–1972, ותקנונים של הקהילה היהודית שנוסדה בשנת 1870 בלימה.

צ'ילה

הרב הראשי של צ'ילה, הרב ד"ר אנג'ל קרייטמן, סנטיאגו, מסר לשליח הארכיון תיקים של קטעי

עיתונות ותמונות הנוגעים לחיי הקהילה היהודית בצ'ילה, 1956—1958. — הוועד המייצג של יהודי צ'ילה מסר לשליח הארכיון שני תיקי התכתבות, 1945—1950.

צ'כוסלובקיה

גב' אולגה קרפל, וינה, מסרה באמצעות גב' נויגרשל, פתח-תקוה, קבלה על מכס-הגוף מברין, 1748. — "לב"ד" — "אגודה לכתבי בן-ציון דינור ז"ל" — מסרה את צוואת הרב עמנואל רוזנטל מדאמבורש, 1810.

צרפת

מן הארכיון הלאומי, פאריס, נתקבלה רשימת תעודות הנוגעות ליהודים בדו"חות המשרד המלכותי למסחר, 1700—1711, ורשימת תעודות לתולדות יהודי צרפת מתוך התכתבות המלך עם פקידיו, מאות י"ז—י"ח; — בבית המדרש לרבנים, ניו יורק, צולמו תעודות הנוגעות לשיבות ה"סנהדרין" ולחיי הקהילה היהודית בצרפת במאות ט"ז—ט"ט (25 סלילים) וכן תקנות של קהילות ה"קומטאט" (איזור אויניון), 1557; — בארכיון הממשלתי בנאנסי צולמו תעודות הנוגעות למשפט על עליית חילול לחם הקודש, 1761 (550 צילומים); — מארכיון העיר בלפורט נתקבלו צילומי קסרוקס של תעודות על היהודים באיזור בלפורט, 1688—1878.

קולומביה

נתקבל ארכיון בית הספר היהודי וחלק מארכיון הקהילה בבאראנקילה, 1960—1971, וכן ארכיון בית הספר היהודי במידלין, 1960—1971.

רוסיה

נרכשו ארבעה פנקסים מקהילת "קראסנופול דמתקריא מאלאסטאוקה": (א) "פנקס דבית המדרש הגדול", תקצ"ה, תר"ב—תרס"ג; (ב) "פנקס דחברא משמורים בבה"מ זריזין", תקצ"ו—תרל"ה; (ג) "פנקס דחברא משמורים בבית המדרש הגדול", תר"ו—תרמ"ב; (ד) "פנקס דחברה ג"ח", תרל"ז—תרס"ב.

שבדיה

גב' מרגיט הופמן, שטוקהולם, העבירה לארכיון סרטי מיקרו והעתקי קסרוקס של הפנקסים דלהלן: פנקס החברה קדישא של קהילת שטוקהולם, תקנ"ג; — ספר מוהל של הרטוויג ברוך מנורקופינג, 1801—1825, הנמצא בידי גב' מ' פרידמן, שטוקהולם, וספר מוהל של רבה הראשי של שבדיה, הרב א' יואל, ובו רישומי מילות בנורקופינג, בברוגהולם, בהאפאראנדה ועוד, 1854—1889.

שוויצריה

באמצעות מר יגאל לביא, שגרירות ישראל, ברן, נתקבל תיק בעניין איסור השחיטה בשוויצריה, הכולל התכתבות, דו"חות, פרסומים, קטעי עיתונות ופרוטוקולים, 1929—1942.

ארכיונים פרטיים

גב' ברכה ריבלין, ירושלים, מסרה לצילום תעודות אישיות של ישראל אלט מקורס-דורף (בורגלנד, אוסטריה), 1854—1860. — מר אריה בן-דוד, חיפה, מסר חליפת מכתבים עם פרופ' אדגר זאלין, באול, ועם פרופ' פ' מ' היידלהיים, טורונטו, בקשר להכנת ספרו "כלכלה תלמודית", 1958—1974. — הספרייה הממשלתית והאוניברסיטאית של הסן בדארמשטאדט איפשרה לארכיון העתקת סרט מיקרו של חומר מעובדו של שמעון דה גלדרן (דוד-אמו של המשורר היינריך היינה), הכולל תעודות ומכתבים וכן יומן הנסיעה המתייחס לנסיעותיו כשד"ר מארץ ישראל ומסעותיו, מאה י"ח. חומר זה שימש את הסופר פריץ היימן לכתיבת ספרו: "האציל מגלדרן" שראה אור בשנת 1937. — המכון ליהדות זמננו, האוניברסיטה העברית, מסר

תיקים מעזבונו של פרופ' אלכסנדר דושקין, המכילים התכתבות ודו"חות בקשר לפעילותו למען החינוך היהודי בארץ ובתפוצות, 1910—1975. — הגב' ה' גבנצל, ירושלים, מסרה לצילום את תולדות משפחת הולאנדר (אלטונה — קופנהאגן) שחיברו ע"י הרב יחזקאל דוקס הי"ד, סוף המאה הי"ז — 1921. — נתקבל כתב יד של זכרונות הילדות בברלין של הנרייטה י' הירשלבית הילדסהיימר, 1884 ואילך. — מר וורנר וולף גלאזר, וסטראס — שבדיה, מסר כפיקדון פנקס חשבונות של סוחר הבהמות יצחק הרץ מדינסלאקן (גרמניה), 1763—1825. — מר עלי רוטשילד, תל-אביב, מסר את הארכיון הפרטי של פרופ' דוד טא-כאואר, וירצבורג — חיפה, 1893—1960, מורה למתימטיקה בחב' "עזרה" בירושלים ובביה"ס הריאלי בחיפה, 1908—1914, הכולל גם חומרי משפחתי על ר' מנדל רוזנבאום מצעל (1853). — הגב' סנטה יוספטל, גלעד, מסרה את לוח האבות של בני פאול ואמה יוספטל מנירנברג. — מר יוליוס מרגוליוסקי, קופנהאגן, מסר את רשימת צאצאי מרכוס ומטה מלכיור, דניה-ישראל, 1922—1976. — ד"ר ב' יעקבזון, פתח-תקוה, מסר התכתבות של הרב מקס פרוידנטאל, בשאלות גניאלוגיות, 1902—1924. — ד"ר יוסף ולק, ירושלים, מסר לצילום תיק מעזבונו של עמנואל קאופמן משוטגארט ובו חומרי על הקהילות החרדיות בשוטגארט ובפרנקפורט ע"ב מיינ, 1910—1932. — משפחת מרש' ד' קרמר המנוח, לונדון, שלחה דפי עידכון אחרונים לאילן היוחסין של המשפחות קרמר וגולדשמידט (טונדורף, גרמניה). — מר אשר שטיבל, פתח-תקוה, מסר "פנקס של שוליה גודד" של זליגמן שטיבל מפולדה, ומספר מסמכים אישיים שלו ושל נכדו, 1820—1850. — מר משה שמיר, דורות, מסר באמצעות המכון ליהדות זמננו, ירושלים, את עזבון המורה והמחנך היינמן שטרן, ברלין — ריו דה ז'נירו, 1906—1958. החומר כולל תעודות אישיות ומשפחתיות, יומנים, מכתבים, (ביניהם של ולטר ראטנאו וליאו בק), דו"חות וחיבורים על בעיות החינוך היהודי בגרמניה והנוער היהודי בתקופה הנאצית, 1906—1958.

הארכיון המרכזי מודה לכל האישים והמוסדות על התעודות, הספרים והחבורות שהואילו למסור לארכיון.

תיקונים

מר שמעון מרקוס, ירושלים, העיר את תשומת ליבנו לכך שב"ידיעות" מס' 5, עמ' 5 בו נמסר על החומר של אביו, אברהם ארתור מרקוס מברלין חלה טעות מצערת בכתיבת שם משפחתו — ואתו הסליחה.

רשימת ארכיונו הפרטי של הרב משה גאסטר, לונדון, נתקבלה מספריית אוניברסיטי קולג', לונדון, שם הוא שמור, ולא מספרייה מוקאטה, כפי שנמסר בטעות ב"ידיעות", מס' 5, עמ' 4.